

**Colegiul Disciplinar de pe lângă Consiliul
Superior al Magistraturii**

H O T Ă R Ă R E

19 aprilie 2024
nr. 62/4

mun. Chișinău

Completul de Examinare a Contestațiilor nr. 2 al Colegiului Disciplinar de pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii în componență:

Președinte
Membrii

Angela Bostan
Angela Otean
Pulbere Ruxanda

examinând contestația depusă de petiționarul Palii Ion împotriva Deciziei Inspecției judiciare nr. 1059s-1635p/m din 04 martie 2024, emise pe marginea sesizării depuse la 04 decembrie 2023 asupra acțiunilor judecătorului Mardari Alexandru de la Judecătoria Chișinău (sediul Centru),

C O N S T A T Ă :

Argumentele sesizării

La 04.12.2023 sub nr. 1635 p/m, la Consiliul Superior al Magistraturii a fost înregistrată plângerea înaintată de către cet. Palii Ion, datată din 02.12.2023, în care se contestă acțiunile judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru Mardari Alexandru la îndeplinirea justiției, și repartizată spre examinare către Inspecția Judiciară.

Prin dispoziția inspectorului-judecător principal nr.1059s – 1635p/m din 06.12.2023, plângerea a fost înregistrată ca sesizare și distribuită pentru verificare inspectorului-judecător, Vladimir Brașoveanu.

La 05.12.2023 sub nr. 1639 p/m, la Consiliul Superior al Magistraturii a fost înregistrată plângerea înaintată de către cet. Palii Ion, datată din 02.12.2023, în care se contestă acțiunile judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru Mardari Alexandru la îndeplinirea justiției, și repartizată spre examinare către Inspecția Judiciară.

Prin dispoziția inspectorului-judecător principal nr.1061s – 1639p/m din 06.12.2023, plângerea a fost înregistrată ca sesizare și distribuită pentru verificare inspectorului-judecător, Vladimir Brașoveanu.

Potrivit art. 19 alin. (3) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, în cazul în care mai multe sesizări se referă la aceeași faptă și la același judecător, sesizările se conexează.

Din conținutul sesizărilor parvenite, s-a constatat că se referă la același judecător, cu referire la aceeași faptă și în conformitate cu art. 19 alin. (3) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, prin încheierea din 22.01.2023, s-a dispus conexarea într-o singură procedură a sesizărilor înaintate de cet. Palii Ion nr.1059s – 1635p/m din 06.12.2023, nr.1061s– 1639 p/m din 06.12.2023 cu atribuire procedurii numărului unic nr.1059s – 1635p/m.

În sesizarea înregistrată petentul Ion Palii, solicită sancționarea disciplinară a judecătorului Mardari Alexandru de la Judecătoria Chișinău sediul Centru în legătură cu comiterea de către acesta a faptelor ce întrunesc elementele abaterii disciplinare prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. b); g) din Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorului (adoptarea unei hotărâri judecătorești prin care, intenționat sau din neglijență gravă, au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice sau juridice, garantate de Constituția Republicii Moldova și de tratatele internaționale privitoare

la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte; încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărîrilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane).

În sprijinul cerinței indică că:

Judecătoria Chișinău sediul Centru a instrumentat cauza civilă nr. 2-19932/2022 pornită la cererea lui ACC 55/678 în contradictoriu cu Palii Ion privind încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 19-10-2023, expediată în adresa pârâtului contrar rigorilor legale și recepționată de către petent la 22-11-2023, a fost admisă cererea lui ACC 55/678.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, reieșind din bănuiala rezonabilă privind ilegalitatea ultimii, înștiințarea intenționat-tardivă a petentului / pârât doar la data de 22-11-2023, la aceiași pârâtul / petent a depus cerere de apel.

Cu referire la elementele abaterii disciplinare prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. b) în contextul celor menționate supra, cauza respectivă a fost instrumentată de către instanța de judecată potrivit prevederilor art. 276² CPC, ca cerere cu valoare redusă.

În acest context admițând spre examenare cererea reclamantului ACC 55/678, judecătorul Mardari A. a admis defavorizarea și frustrarea petentului, dînd curs unei cereri care nu corespunde cerințelor art. 166-167 CPC, iar asupra înscrisurilor anexate la cerere planau dubii rezonabile de denaturare și distorsionare și referitor la care de mai multe ori petentul a atenționat instanța, care nu puteau fi puse la baza soluției emise, urmînd a fi din start apreciate critic de către instanță.

Totodată a atenționat instanța referitor la existența circumstanțelor care impun scoaterea cererii de pe rol. În acest sens judecătorul Mardari ilegal a admis spre examenare cererea contrar cerințelor art. 166 alin. 2 lit.) c), c¹), c², or potențialul reclamant dispunea de numărul de telefon, adresa de domiciliu, poșta electronică și alte date de contact ale pîrîtului, prezentînd însă intenționat, cu rea credință instanței informație eronată, catalogată de către instanță ca veridică, în același sens instanța verifică obligator informația prezentată prin intermediul Programul integrat de gestionare a dosarelor, care are acces direct la informația ASP Departamentul acte de identitate, cetățenie și evidență a persoanelor ne mai vorbind despre atenționarea instanței direct de către pârât.

În același context, fiind înregistrată cererea și admisă pentru examenare, pârâtul / petent a avut nevoie de 6 (șase) luni pentru a se familiariza cu conținutul prezentei cereri și actele / înscrisurile anexate, intervenind față de instanță de nenumărate ori 12-12-2022; 05-01-2023; 20-02-2023, pînă a obținut cererea și anexele (vezi anexele 1; 2; 3)

În continuarea celor expuse, deși s-a dispus examenarea cererii potrivit prevederilor art. 276² CPC, Legiuitorul a dispus că potrivit alin. (2) art. 276² judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părți de a examina cererea în ședința publică.

În acest context petentul a solicitat examenarea pricinii în ordine generală, reieșind din informația și probele distorsionate puse la dispoziția instanței menite să dezorienteze instanța, bănuiala rezonabilă asupra veridicității lor și totodată dubiilie privind examenarea obiectivă a pricinii în procedură scrisă, fără a permite expunerea directă și nemijlocită a părților, explicarea actelor puse la dispoziția instanței (art. 25; 26; 27 CPC).

În acelaș sens a dispus Legiuitorul că Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținînd cont de împrejurările cauzei, nu sînt necesare dezbateri publice.

În contextul celor expuse supra, (vezi pct. 8), pentru examenarea obiectivă și imparțială a speței judecătorul Mardari A., urma să admită cererea pârâtului / petent, mai mult ca atît

urma a fi admisă și cererea de conexare la cauza instrumentată a cauzei nr. 2-26576/2022 aflată pe rol în Judecătoria Chișinău sediul Centru, or cauzele respective sunt conexe prin temeuri de apariție și probe, or, motivul neachitării pretinselor avize de plată și respectiv sumelor nejustificate, ilegal puse în sarcina lui Palii Ion reiesă din refuzul ACC 55/678 de a furniza informația solicitată de petent, de a justifica și argumenta sumele exorbitante pretinse, la speță "modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locative", contorizarea apartamentelor, informații necesare pentru confirmarea sau infirmarea suspiciunilor ce planează la capitolul încasării ilegale din contul lui Palii Ion a unor sume nejustificate și ilegale.

În același sens atenționez că informația ce urma a fi furnizată de către ACC 55 / 678, dar refuzată de a fi eliberată pe cale extrajudiciară, constituie mijloc de probă, care urmează a fi examinată și apreciată de către instanță în pricina ACC 55/678 vs Ion PALII privind încasarea datoriei, or doar informația solicitată poate confirma sau infirma suspiciunile ce planează asupra ilegalităților comise de ACC la utilizarea formulei de calcul a sumelor reflectate în numitul "formular de calcul" expediat pârâtului și pretinse de la Palii Ion.

Ca finalitate mergînd pe ideea preconcepută de frustrare și defavorizare a pârâtului, cerințele petentului pur și simplu au fost neîntemeiat ignorate și respinse printr-o încheiere formală, vagă și nemotivată expediată pârâtului abea la 22 septembrie 2023 (după 7 luni).

Ca consecință, situația de incertitudine creată prin acțiunile judecătorului Mardari A., confirmă o dată în plus că examenarea cauzei s-a efectuat cu încălcări flagrante ale drepturilor petentului, accesului la justiție, dreptul la un proces echitabil, precum și a altor drepturi garantate de Convenția Pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Contextual, comiterea încălcărilor procedurale, care pun sub îndoială rezonabilă respectarea principiului legalității, din start face imposibilă desfășurarea unui proces judiciar echitabil, deoarece, prin definiție, o procedură judiciară echitabilă nu poate fi bazată pe înlăptuirea justiției care nu corespunde principiului legalității și / sau care se desfășoară cu încălcări esențiale ale prevederilor legale, la speță art. 5 /Accesul liber la justiție/; 20 /Independența judecătorilor și supunerea lor numai legii/; 22 /Egalitatea în fața legii și a justiției/; 23 /Caracterul public al dezbaterilor judiciare/; 25 /Principiu! netrijlocirii și oralității în dezbaterile judiciare/; 26 /Contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale/; 27 /Disponibilitatea în drepturi a participanților la proces/ din CPC.

Numărul încălcărilor procedurale și erorilor grave de fapt și de drept, precum și caracterul acestora, este atât de mare, încât se egalează cu negarea totală a drepturilor petentului.

Totodată analizînd circumstanțele cauzei, încălcările grave ale prevederilor procedurii civile, Constituției, atît și practica judiciară națională și internațională, se constată faptul că este o speță pentru eventuala condamnare a statului la CEDO.

Violarea principiului contradictorialității. Potrivit normei procesuală civilă a R. Moldova, procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale.

Totodată contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încît părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

În același sens egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a

tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Subsidiar contradictorialitatea este un principiu important al judecării cauzelor civile potrivit căruia părțile, având interese contrare, au dreptul de a fi prezente în instanță, de a lua cunoștință de toate acțiunile și probele părții potrivnice, de a discuta în contradictoriu problemele de fapt și de drept cu privire la cauza ce face obiectul procesului și de a administra dovezi în combaterea acestor probe, drept de care petiționarul a fost privat.

Suplimentar celor menționate și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale stipulează că orice persoană are dreptul la judecarea pricinii „în mod echitabil”, ceea ce implică inclusiv o procedură bazată pe principiul contradictorialității și egalității armelor. Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții, care să nu o pfaseze într-o situație net dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încât între părți să se mențină un echilibru corect. Dreptul la o procedură bazată pe principiul contradictorialității presupune dreptul unei părți în proces de a lua cunoștință de observațiile sau explicațiile date de cealaltă parte, precum și de a le discuta.

Violarea dreptului la un proces echitabil. Prin art. 6 par. 1 Convenție, se dispune că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În finalitatea celor expuse atrag atenția că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982). Or, drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, dar nu iluzorie și teoretică. Imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

Cu referire la elementele abaterii disciplinare prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. g) în continuarea celor menționate atenționez că potrivit art. 276⁴ alin. (1) CPC, Instanța soluționează cauza și adoptă dispozitivul hotărîrii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii, cererea a fost depusă la 16 august 2022, dispozitivul fiind pronunțat la data de 19 octombrie 2023, la mai bine de 14 (paisprezece) luni.

În același sens reiterează că pârâtul / petent a avut nevoie de 6 (șase) luni pentru a se familiariza cu conținutul prezentei cereri și actele / înscrisurile anexate.

La acest capitol e de menționat că examinarea cauzelor într-un termen rezonabil este un drept fundamental al tuturor cetățenilor, garantat de legislația națională și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În Republica Moldova, instanțele de judecată sunt obligate să examineze cauzele într-un termen rezonabil, astfel încât justiția să fie rapidă și eficientă.

Dreptul la un proces într-un termen rezonabil este protejat atât prin articolul 6 din CEDO, cât și prin articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a UE.

Cu titlul de finalitate concluzionez că petentul a fost privat de dreptul la examenarea cauzei într-un termen rezonabil, faptă ce întrunește elementele răspunderii disciplinare a judecătorului.

Subsidiar celor expuse potrivit art. 236 alin. (4) CPC participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărîrii primesc copia hotărîrii în decurs de 5 zile.

În contextul celor menționate supra reiterează că speța respectivă a fost examinată de către instanță potrivit prevederilor art. 276² CPC, petentului / pârât fiinu-i refuzat dreptul examenării cererii în procedură generală, prin urmare petentul nu a fost familiarizat legal, în termen privind soluția instanței de judecată, necătând la nenumăratele cereri depuse anterior și ignorate arbitrar și abuziv de către judecătorul A. Mardari.

Cu titlul de finalitate , abea la data de 22 noiembrie 2023, cu o întârziere de 34 zile,

reclamantul a recepționat prin intermediul emailului actul judecătoresc, ceea ce nu corespunde rigorilor legale.

În acest context persistă dubii rezonabile privind familiarizarea intenționat-tardivă a petentului / pârât cu Hotărîrea emisă, anume după expirarea termenul de declarare a apelului de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii.

În finalitatea celor expuse, acțiunile judecătorului Mardari A. au dus la încălcarea dreptului reclamantului la un proces legal, echitabil și în termeni rezonabili și constituie o faptă reprobabilă care întrunește elementele de abateri disciplinare indicate în art. 4 alin. (1) lit. b); g) din Legea nr. 178/2014 (adoptarea unei hotărîri judecătorești prin care, intenționat sau din neglijență gravă, au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice sau juridice, garantate de Constituția Republicii Moldova și de tratatele internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte; încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărîrilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces).

Poziția Inspecției Judiciare

Sesizarea a fost examinată sub aspectul existenței sau inexistenței temeiurilor de abateri disciplinare în acțiunile judecătorului sesizat.

În conformitate cu prevederile art. 23 alin. (1) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, verificarea sesizării reprezintă etapa în cadrul căreia se stabilesc faptele imputate judecătorului și consecințele acestora, circumstanțele în care au fost comise, precum și orice alte date concludente din care să se poată stabili existența sau inexistența elementelor abaterii disciplinare. Verificarea sesizării se efectuează de către inspectorii-judecători în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la data înregistrării sesizării.

În conformitate cu prevederile art. 23 alin. (1¹) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, dacă nu se întrunesc elementele constitutive ale abaterii disciplinare sau faptele invocate în sesizare nu se confirmă prin probele administrate în procesul verificării prealabile, inspectorul-judecător căruia i-a fost repartizată sesizarea, printr-o decizie motivată, respinge sesizarea ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu titlul V din REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA, COMPETENȚA ȘI MODUL DE FUNCȚIONARE A INSPECȚIEI JUDICIARE aprobat prin Hotărîrea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 506/24 din 13 noiembrie 2018,

COMPETENȚA ȘI MODUL DE FUNCȚIONARE A INSPECȚIEI JUDICIARE,

Inspecția judiciară, are următoarele competențe: a) verifică activitatea organizatorică a instanțelor judecătorești la îndeplinirea justiției; b) verifică corectitudinea repartizării aleatorii a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești; c) examinează petițiile cetățenilor în probleme ce țin de etica judiciară, adresate Consiliului Superior al Magistraturii, solicitând în mod obligatoriu explicația scrisă a judecătorului vizat în petiție; d) verifică sesizările privind faptele care pot constitui abateri disciplinare; e) verifică demersurile care au ca obiect acordul Consiliului Superior al Magistraturii privind pornirea urmăririi penale împotriva judecătorului; f) studiază temeiurile respingerii de către Președintele Republicii Moldova; sau de către Parlament a candidaturii propuse de Consiliul Superior al Magistraturii pentru numirea în funcția de judecător sau pentru numirea în funcția de vicepreședinte ori de președinte al instanței judecătorești, cu prezentarea unei note informative Consiliului Superior al Magistraturii; g) verifică executarea hotărîrii CSM; h) examinează sesizările privind faptele care pot constitui abateri disciplinare comise de judecători; i) primesc petiționarii în audiență în modul stabilit de Consiliul Superior al Magistraturii în zilele de joi a lunii, dar nu mai puțin de două ori pe lună;

În procesul executării împuternicirilor prevăzute de art.7¹ al Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Inspecția judiciară nu are dreptul să se implice în procesul examinării cauzelor, să se pronunțe asupra sau să pună la îndoială esența hotărârilor judecătorești, nu va dispune revizuirea sau executarea oricăror proceduri pe cauze civile, penale, administrative, respectând principiile independenței judecătorilor, legile și procedurile aplicabile, autoritatea lucrului judecat.

Inspecția Judiciară efectuează controalele ordinare (pentru examinarea unui caz concret sau a unui domeniu de activitate distinct) și complexe (pentru examinarea întregii activități de îndeplinire a justiției) care pot avea un caracter planificat sau inopinat.

Din conținutul sesizării reține Inspecția judiciară că, petentul, își exprimă dezacordul cu actele emise de judecătorul vizat la examinarea cauzei la care este parte.

A solicitat petentul tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului vizat în sesizare și Inspecția judiciară verifică argumentele din sesizare sub aspectul existenței sau inexistenței elementelor abaterilor disciplinare prevăzute de art.4 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, potrivit cărora, constituie abatere disciplinară:

Din analiza specificărilor din sesizare, a informațiilor prezentate de judecătorul sesizat și actelor din PIGD, se deduce lipsa totală a oricăre date temeinice care să confirme bănuiele rezonabile a existenței abaterilor disciplinare prevăzute de art.4 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, în acțiunile judecătorului în cadrul judecării cauzei și emiterii încheierilor, hotărârilor și deciziilor, cu care nu este de acord petentul.

Astfel articolul 4¹ din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor stabilește noțiunile de intenție și de neglijență gravă, care prevăd că;

(1) Se consideră că a fost săvârșită cu intenție o abatere disciplinară în cazul în care judecătorul încalcă conștient norme de drept material ori procesual sau săvârșește o faptă prevăzută la art.4 alin.(1) lit.p), își dă seama de consecința prejudiciabilă a acțiunii sau inacțiunii sale și urmărește ori admite survenirea consecinței respective.

(2) Se consideră că a fost săvârșită cu neglijență gravă o abatere disciplinară în cazul în care judecătorul a admis o încălcare a unor norme de drept material ori procesual sau săvârșește o faptă prevăzută la art.4 alin.(1) lit.p) fără a-și da seama de o eventuală consecință prejudiciabilă a acțiunii sau inacțiunii sale, deși putea și trebuia să o prevadă, ori considerând neîntemeiată această consecință prejudiciabilă nu se va produce. Lipsa de previziune manifestată de judecător trebuie să fie inexplicabilă din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului, să nu aibă nicio legătură cu particularitățile situației judecate care ar face-o înțeleasă și să reiasă dintr-o abordare care este contrară practicii judiciare uniforme.

Prin argumentele invocate în sesizare împotriva actelor contestate, nu au fost demonstrate elementele abaterilor disciplinare pretinse.

Or, pe parcursul examinării cauzelor, potrivit normelor procedural-civile, la caz, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria lui convingere.

Prin hotărârea Înaltei Curți din 22 mai 2017, Curtea a reținut că independența judecătorilor trebuie să fie considerată ca o garanție a libertății, a respectării drepturilor omului și a aplicării imparțiale a legii. Prin urmare, independența și imparțialitatea judecătorilor se află într-o strânsă legătură și se consolidează reciproc. Curtea a menționat că rezultatele aprecierii probelor sunt expuse de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie să fie motivate. Curtea a subliniat că noțiunea de „proprie convingere” nu are sensul de opinie subiectivă, ci acela al certitudinii dobândite de judecător în urma examinării tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, în mod obiectiv și călăuzindu-se de lege.

Relevante speței sunt și statuările recomandării CM/REC (2010) 12: „68. Nu poate fi antrenată răspunderea penală a unui judecător pentru modul de interpretare a legii, apreciere a faptelor sau evaluare a probelor, cu excepția cazurilor de rea-credință ...Judecătorii nu trebuie să fie responsabili personal în cazul în care decizia lor este infirmată sau modificată

într-o cale de atac.”

În Avizul nr. 18 (2015) privind poziția puterii judecătorești și relațiile ei cu celelalte puteri ale statului în democrația modernă, CCJE a afirmat că sarcinile de interpretare a legii, de analizare a probelor și de evaluare a faptelor, îndeplinite de un judecător pentru a soluționa cazurile, nu trebuie să dea naștere la răspunderea judecătorului decât în cazuri de rea-credință, intenție, culpă sau neglijență gravă dovedită.

În Hotărârea nr. 23 din 25 iulie 2016, Curtea Constituțională a reținut la pct. 56 și 58 că, puterea judecătorească este unul dintre cei trei piloni fundamentali ai statului democratic modern, egali ca importanță. Pentru a-și putea îndeplini îndatoririle pe care le are, puterea judecătorească trebuie să fie independentă față de puterea legislativă și executivă, fapt care implică libertate față de orice influență care poate fi exercitată de acestea.

De asemenea, independența sistemului judiciar în ansamblul său garantează independența individuală a judecătorilor. Aceasta trebuie să existe în raport cu societatea în general și cu părțile din orice litigiu asupra căruia judecătorii trebuie să se pronunțe. Independența judecătorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul personal al judecătorilor, ci este o garanție împotriva presiunilor exterioare în luarea deciziilor, fiind justificată de necesitatea de a permite judecătorilor să-și îndeplinească rolul lor de gardieni ai drepturilor și libertăților omului. Astfel, independența judecătorului este un aspect fundamental al statului de drept și garanția unui proces echitabil.

Iar, în Hotărârea nr. 12 din 28 martie 2017, Curtea Constituțională a relevat la pct. 68-79, 86, 89 că, simpla interpretare a legii, stabilire a faptelor sau apreciere a probelor de către judecători pentru a soluționa cauzele nu trebuie să genereze răspunderea civilă, penală sau disciplinară, chiar și în caz de neglijență ordinară. Judecătorii trebuie să aibă libertate neîngrădită pentru a soluționa cauzele imparțial, potrivit propriei lor convingeri și interpretări a faptelor, precum și în conformitate cu legea aplicabilă. Răspunderea civilă (sau penală) poate limita discreția unui judecător de a interpreta și de a aplica legea. Prin urmare, răspunderea judecătorilor nu trebuie să se extindă asupra interpretării legale pe care o adoptă în procesul de examinare judiciară. Doar erorile săvârșite în mod intenționat, cu abuzul deliberat sau, fără îndoială, cu neglijență repetată sau gravă ar trebui să se soldeze cu acțiuni disciplinare și sancțiuni, răspundere penală sau răspundere civilă.

Curtea reține că, deși există un anumit element de discreție la interpretarea legilor, stabilirea faptelor și aprecierea probelor, intima convingere a judecătorului urmează să opereze în limita cadrului legal. Intima convingere a judecătorului în luarea unei decizii nu are sensul unei simple opinii subiective a judecătorului, ci acela al certitudinii dobândite de acesta în mod obiectiv, pe bază de probe indubitabile.

Curtea menționează că aplicarea și interpretarea legii este esența funcției judiciare și reprezintă un element de bază al independenței judecătorului. Independența individuală a judecătorilor trebuie să permită fiecăruia dintre ei și fiecărui complet de judecată să facă un efort pentru a schimba practica stabilită - să adopte o altă decizie – atunci când crede că acest lucru este necesar a fi făcut într-un caz particular. Desigur, o astfel de încercare va fi făcută în mod deschis, iar judecătorul trebuie să prezinte argumente coerente cu privire la motivul pentru care cauza examinată este diferită de jurisprudența anterioară sau de ce raționamentul aplicat în jurisprudența anterioară ar trebui să fie modificat. Ulterior instanțele ierarhic superioare vor decide dacă urmează sau nu această argumentare nouă.

În general, judecătorul nu ar trebui să se limiteze doar la aplicarea jurisprudenței existente. Esența funcției sale constă în interpretarea reglementărilor legale în mod independent. Uneori, judecătorii sunt obligați să aplice și să interpreteze legislația contrar „practicii judiciare naționale uniforme”, când circumstanțele particulare ale speței o cer. Astfel de situații pot apărea, de exemplu, ca urmare a aplicării unor tratate internaționale, precum și în cazul în care prin intermediul deciziilor instanțelor internaționale care supraveghează aplicarea tratatelor internaționale se solicită modificarea practicii judiciare

naționale actuale. Interpretarea legii, pe care o poate face un judecător și care poate să nu fie conformă cu jurisprudența consacrată, nu trebuie să devină, în sine, un motiv pentru aplicarea sancțiunilor disciplinare, cu excepția cazului în care această interpretare se face cu rea-credință, cu intenția de a obține un beneficiu sau de a prejudicia o parte la proces sau ca urmare a unei neglijențe grave. Chiar dacă judecătorii din instanțele inferioare trebuie, în general, să se ghideze de jurisprudența existentă, acestora nu ar trebui să le fie interzis să o conteste, în cazul în care, în opinia lor, ei consideră că acest lucru este corect. Această idee este împărtășită de către Comisia de la Veneția în opinia sa Amicus Curiae (CDL-AD(2017)002).

Comisia de la Veneția a afirmat că este posibilă constatarea lipsei de profesionalism a judecătorului numai în caz de manifestare insistentă a unei rezistențe împotriva unei practici consolidate, care să determine în mod repetat soluții distincte în cazurile în privința cărora există deja o jurisprudență clară și bine stabilită (Avizul cu privire la actele normative și răspunderea disciplinară și evaluarea judecătorilor din „Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei” (2015)).

În acest sens, și Curtea Europeană, în jurisprudența sa, a statuat că nu există un drept la o jurisprudență constantă, astfel încât schimbarea jurisprudenței impusă de o abordare dinamică și progresivă este admisibilă și nu încalcă principiul securității juridice (Unedic v. Franța, 2008, § 74; Legrand v. Franța, 2011), dacă sunt întrunite două condiții: noua abordare să fie consecventă la nivelul acelei jurisdicții și instanța care a decis schimbarea interpretării să motiveze detaliat considerentele pentru care a decis astfel (Atanasovski v. Macedonia, 2010, § 38).

De asemenea, potrivit raționamentelor Curții Europene expuse în cauza Chevrol v. Franța, exercitarea deplinei jurisdicții de către o instanță presupune să nu renunțe la nici una din componentele funcției de a judeca. Așadar, refuzul unei instanțe sau imposibilitatea de a se pronunța în mod independent asupra anumitor aspecte cruciale pentru soluționarea litigiului, cu care a fost sesizată, ar putea constitui o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană.

Concluzia care se impune în baza standardelor europene privind independența judecătorilor este că procesul de judecare a cauzei nu este și niciodată nu a fost o activitate pur mecanică. Din acest motiv, standardele europene cu privire la justiție protejează dreptul și obligația fiecărui judecător, indiferent de nivelul ierarhiei instanței judecătorești, de a-și exercita funcțiile de judecare a cauzelor liber de orice imixtiune, fie externă sau internă.

Aspectul non-mecanic de judecare a cauzei presupune faptul că răspunderea individuală pentru exercitarea funcțiilor judiciare nu trebuie să depindă doar de soluția pronunțată pe această cauză în instanța superioară. Răspunderea ar trebui să fie legată mai cu seamă doar de respectarea de către judecător a standardelor de conduită profesională, etică și respectarea procedurilor legale. Simplul fapt că o hotărâre judecătorească este anulată în instanța superioară nu înseamnă că judecătorul din instanța inferioară a încălcat standardele profesionale sau a încălcat legea.

În Raportul despre situația privind sistemul judiciar și a judecătorilor în cadrul statelor membre ale Consiliului Europei nr. 2(2015), CCJE a subliniat că, deși anchetele penale în ceea ce privește judecătorii nu sunt ilegale și nu există imunitate generală pentru judecători, autoritățile trebuie să respecte, să garanteze și să asigure buna funcționare a sistemului judiciar drept a treia putere a statului. În acest mod, măsurile de investigare, care ar putea avea ca efect împiedicarea sau obstrucționarea funcționării procedurilor judiciare, trebuie utilizate cu cea mai mare grijă de către orice organ de urmărire penală.

Curtea reține că independența justiției implică un statut special al judecătorilor, care trebuie protejați împotriva subiectivismului organelor de urmărire penală competente, care le-ar putea afecta credibilitatea. Tocmai de aceea legiuitorul a stabilit o procedură distinctă și riguroasă de atragere a judecătorului la răspundere penală, rolul determinant fiindu-i atribuit

în acest proces Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței justiției.

Curtea menționează că independența judecătorească impune condiția ca judecătorii să fie protejați de influența din partea altor puteri ale statului și ca fiecare judecător să beneficieze de libertate profesională în interpretarea legii, în evaluarea faptelor și aprecierea probelor în fiecare caz individual. Prin urmare, deciziile eronate trebuie să poată fi corectate prin intermediul căilor de atac și nu pot avea drept consecință responsabilizarea individuală a judecătorilor. Or, rolul căilor de atac este anume de a îndrepta eventualele greșeli ale instanțelor inferioare. În calitate de excepții, pot servi doar cazurile în care, în procesul de luare a deciziilor, judecătorii au acționat cu rea-voință sau au admis o omisiune gravă. Aceeași opinie este împărtășită de către Comisia de la Veneția.

Curtea subliniază că judecătorii nu pot fi constrânși să-și exercite atribuțiile sub amenințarea unei sancțiuni, fapt care poate influența în mod nefavorabil hotărârile ce urmează a fi adoptate. Or, în exercitarea atribuțiilor ce le revin, judecătorii trebuie să beneficieze de libertatea neîngrădită de a soluționa cauzele în mod imparțial, în conformitate cu prevederile legale în vigoare și propriile aprecieri, neafectate de rea-credință. Din aceste raționamente, aprecierile judecătorului care au determinat adoptarea unei hotărâri într-o anumită cauză, hotărâre judecătorească care a fost anulată sau modificată, nu pot servi în calitate de temei decisiv pentru sancționarea judecătorului. Aplicarea actelor normative, fiind sarcina primară a instanțelor judecătorești, în cazul în care vine în contradicție cu respectarea drepturilor fundamentale ale persoanei, devine imputabilă judecătorului doar în consecința exercitării atribuțiilor cu rea-credință sau neglijență la efectuarea actului de justiție.

Curtea reiterează că judecătorii potrivit principiilor internaționale privind independența judecătorească, nu pot fi trași la răspundere penală pentru (1) erori judiciare care nu implică reaua-credință și (2) diferențe în interpretarea și aplicarea legii. Remediu principal pentru corectarea acestor greșeli este exercitarea căilor de atac, iar casarea unei hotărâri de către instanțele superioare nu înseamnă în mod automat că judecătorul nu a acționat într-un mod profesionist.

Or, interpretarea normelor de drept și coroborarea probelor administrate reprezintă elemente ale raționamentului logico-juridic. Interpretarea normelor este o operațiune rațională și logică de determinare a înțelesului și conținutului acestora, iar coroborarea probelor reprezintă un proces intelectual de evaluare a acestora, în urma căruia judecătorul stabilește situația de fapt ce urmează să o încadreze în drept.

Este de evidențiat faptul că, caracterul intenționat sau neglijența gravă reprezintă o condiție sine qua non pentru tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului în temeiul art. 4 alin. (1) lit. b) al Legii nr. 178.

Deși s-a indicat de autorul sesizării și lit. g) încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane, nu este clar prin ce aceste acțiuni s-au manifestat sau valorificat, or, în acest sens urmează a fi prezentate probe pertinente și admisibile, fapt ce la caz nu se atestă.

În plus, este oportun de a evidenția că, la judecarea cauzei din procedura sa, judecătorul trebuie să decidă liber, fără nicio influență, presiune sau amenințare, iar opinia pe care și-o formează nu poate fi cenzurată îndeosebi de reprezentantul debitorului.

Potrivit principiilor generale ale dreptului, conform normelor constituționale, a normelor de drept material și procedural, nimeni în afara instanțelor judecătorești în ordinea și procedura stabilită de lege, nu este în drept să se implice în examinarea cauzelor la instanțele judecătorești competente sau să se expună asupra legalității și temeiniciei hotărârilor emise. Expunerea asupra legalității și temeiniciei unei hotărâri judecătorești, se află în competența exclusivă a instanțelor judecătorești ierarhic superioare în ordinea, modul

și procedura stabilită.

CSM și Inspekția judiciară nu sunt instanțe judecătorești și nu au competența legală de a se implica în procesul de judecare a cauzelor pe rolul instanțelor judecătorești, de a se expune asupra legalității și temeiniciei hotărârilor emise în cauzele judecate. În caz contrar, intervenirea în examinarea cauzei, expunerea în privința hotărârii adoptate, aprecierea probelor din dosar și a legalității actelor judecătorești adoptate, verificarea corectitudinii aplicării legislației, etc., ar constitui o imixtiune gravă în înfăptuirea justiției și atribuire a competențelor instanței de judecată la înfăptuirea justiției, ce nu se admite.

Hotărârea/Încheierea judecătorească pronunțată urmare a judecării cauzei, poate fi contestată în modul și termenul stabilit de lege, drept de care s-a folosit petenta, dar nicidecum nu prin intermediul depunerii sesizării Inspekției judiciare cu cerința de tragere la răspundere disciplinară a judecătorilor pentru că a emis în cauza respectivă încheieri/hotărâri cu care dânsul și exprimă dezacordul.

Prin expunerile din sesizare, așa cum au fost făcute petentul își impune interpretările sale personale asupra circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei, ce nu se admite deoarece înseamnă a nesocoti cu principiile legale și constituționale, potrivit căror judecătorul este independent, iar hotărârile/încheierile judecătorești sunt supuse numai controlului judiciar.

Din cele relatate în rezultatul verificării sesizării, prin probele administrate s-a constatat cu certitudine că, faptele expuse în sesizare nu întrunesc elementele constitutive ale abaterii disciplinare pretinse, reglementate prin art.4 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, astfel a constituit temei pentru respingerea sesizării ca neîntemeiate.

Argumentele contestației

Nefiind de acord cu decizia Inspekției Judiciare nr. 1059s-1635p/m din 04 martie 2024, emise pe marginea sesizării depuse la 04 decembrie 2023 asupra acțiunilor judecătorului Mardari Alexandru de la Judecătoria Chișinău (sediul Centru), petiționarul Paliu Ion a contestat-o.

Aprecierea Completului de Examinare a Contestațiilor

Potrivit legislației, judecătorul poate fi tras la răspundere disciplinară doar în cazul în care în rezultatul verificărilor argumentelor sesizării, s-a constatat existența circumstanțelor de fapt și de drept care stabilesc faptul comiterii abaterii disciplinare de către judecător.

Pentru a reține săvârșirea unei abateri disciplinare, necesită stabilit dacă abaterea disciplinară este prevăzută de lege, dacă în acțiunile judecătorului sunt întrunite elementele constitutive ale acesteia, inclusiv în special latura obiectivă și subiectivă, iar în lipsa unui dintre aceste elemente abaterea disciplinară nu există și nu poate fi angajată răspunderea disciplinară a judecătorului.

Potrivit art.1 alin.(4) din Legea cu privire la statutul judecătorului, judecătorii iau decizii în mod independent și imparțial, acționează fără nici un fel de restricții, influențe, presiuni, amenințări sau intervenții directe sau indirecte, din partea oricărei autorități, inclusiv judiciare.

Potrivit principiilor generale ale dreptului, nimeni în afara instanțelor judecătorești în ordinea și procedura stabilită de lege, nu este în drept să se implice în examinarea cauzelor la instanțele judecătorești competente sau să se expună asupra legalității și temeiniciei hotărârilor emise. Expunerea asupra legalității și temeiniciei unei hotărâri judecătorești, se află în competența exclusivă a instanțelor judecătorești ierarhic superioare.

Independența judecătorului impune și condiția protejării lui de orice influențe, amenințări, să beneficieze de libertate profesională în interpretarea legii, în evaluarea faptelor și aprecierea probelor în fiecare caz individual, dar nu în dependență de alți factori, de presiuni, diverse critici, etc.

Tot în acest sens, judecătorul în procesul judecării cauzei trebuie să decidă liber, fără

influență, presiune sau amenințare, iar concluziile, opinia care și-o formează la efectuarea justiției nu poate fi cenzurată, decât în ordinea căilor de atac ordinare și/sau extraordinare prevăzute de lege, dar nicidecum nu în cadrul unei verificări disciplinare.

CEC nr.2 a CDJ a constatat că depunerea prezentei contestații nu constituie temei legal de tragere la răspundere disciplinară a judecătorului sesizat pe art.4 alin.(1) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, cum s-a cerut.

În conformitate cu prevederile art. 18, 27-29 din Legea nr. 178 din 25.07.2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, Completul de Examinare a Contestațiilor al Colegiului Disciplinar,

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Se respinge contestația depusă de petiționarul Palii Ion împotriva Deciziei Inspecției judiciare nr. 1059s-1635p/m din 04 martie 2024, emise pe marginea sesizării depuse la 04 decembrie 2023 asupra acțiunilor judecătorului Mardari Alexandru de la Judecătoria Chișinău (sediul Centru).

2. Hotărârea poate fi contestată la CSM în termenii prevăzuți de lege.

3. Hotărârea se expediază părților și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii (www.csm.md).

Președinte

Angela Bostan

Membrii

Ruxanda Pulbere

Angela Otean